

Beszámoló a 11. Nemzetközi Csillagászati és Asztrofizikai Diákolimpiáról

2017. november 12-21. között zajlott Thaiföldön, Phuket szigetén a 11. Nemzetközi Csillagászati és Asztrofizikai Diákolimpia (International Olympiad on Astronomy and Astrophysics, röviden IOAA). Ez a verseny a csillagászat és asztrofizika területén tehetséges középiskolás diákok számára minden évben, a világ más-más pontján van meghirdetve. Középiskolás koromban én magam is diákolimpikon voltam 2 évig, ám az egyetemre kerülve sem akartam elszakadni a mozgalmától. Mint exolimpikon, beléptem a magyarországi felkészítő csapat táborába, így immár több mint egy éve én is segítek az elkövetkező diákolimpikonok felkészítésében.

A versenyen a diákoknak több különböző képességét kell próbára tennie: egy 5 órás elméleti feladatsor megoldásán kívül egy 4 órás adatelemzéses feladatsort, illetve távcsöves észlelések feladatait is teljesíteniük kell. Én legfőképpen az égboltismereti, távcsőkezelési és észlelési felkészítésekben veszek aktívan részt, mivel már hatodik osztályos koromtól kezdve amatőr csillagászokodom, így az évek alatt rengeteg tudást és technikát tudtam elsajátítani, amit örömmel adok tovább. Az itteni munkában a legnagyobb pozitív visszajelzést a 2017-es fő felkészítő tábor után kaptam, amikor is az általam vezetett égboltismereti tréninget tartották a legsikeresebbnek*. Ezen túl az elméleti felkészítőkön is igyekszem segítséget nyújtani, illetve az olimpiai csapattagok felkészítése mellett részt veszek az egész országban meghirdetett Nemzetközi Csillagászati és Asztrofizikai felkészítő szakkör anyagának kidolgozásában, és a szakkörök megtartásában is. Újabban pedig planetárium feladatok megalkotásában és planetárium foglalkozások megtartásában is részt vállalom, illetve az ehhez szükséges új ismereteket is igyekszem kitanulni.

A 2017-es olimpián ún. megfigyelőként vehettem részt. A magyar delegáció 5 versenyző diákot (Világos Blanka, Knoch Júlia, Gyűrűs Boldizsár, Puskás Dávid, Goto Tomoi), 2 csapatvezetőt (Hegedűs Tibor és Kovács József) és 4 megfigyelőt (Udvardi Imre, Kiss Áron Keve, Dálya Gergely és jómagam) tartalmazott. A delegációban lévő nagy számú megfigyelő oka, hogy 2019-ben Magyarországon fogjuk megrendezni a 13. IOAA-t, ami hatalmas munka: nagyjából 250 diák, 100 csapatvezető és 50 megfigyelő, azaz csaknem 400 külföldi vendég 10 napon keresztül történő ellátását jelenti, plusz magának a versenynek a teljes lebonyolítását is. Emiatt a felkészítői csapat már 2017 nyarán elkezdte szervezni a hazai olimpiát, melynek munkálatai folyamatosan és egyre nagyobb ütemben zajlanak. Ehhez minden segítő kézre szükség van, így én magam is aktívan részt szeretnék vállalni a szervezésben.

Azért tartottam a kiutazó csapattal, mert szerettem volna belelátni az olimpiai háttér munkálatokba, a csapatvezetők feladataiba és a nemzetközi diszkusszióba. Szeretnék egyre nagyobb szerepet vállalni az aktuális magyar csapat felkészítésében, hogy később akár én is csapatvezetőként tudjak kimenni velük az olimpiára. Ebben rengeteg előnyt jelent a 2-3 évnyi, első kézből szerzett diákolimpikon tapasztalatom, illetve a most szerzett tapasztalatok is. Az ottartózkodásom során részt vettem az elméleti-, adatfeldolgozási- és észlelési feladatsorok nemzetközi diszkussziójában, melynek során a rendező ország által javasolt feladatok és hivatalos megoldásaik angol nyelvű megbeszélése, átfogalmazása és javítása történt. Ezt követően a 13 elméleti, 3 adatfeldolgozási és 9 észlelési feladat magyar nyelvre történő fordításában is részt vállaltam, melyeket a magyar versenyzőink kaptak meg a hivatalos angol nyelvű verzióval együtt. Az egyes fordulók lezajlása után folyamatosan kaptuk meg a diákjaink megoldásait, melyeket ezáltal folyamatosan javítottuk és pontoztuk, szükség esetén pedig konzultáltunk a hivatalos javító bizottsággal, hogy az általunk jogosnak vélt további pontokat is megszerezzük nekik. A megbeszélések, fordítások és javítások legtöbbször hajnalig húzódtak, így nemcsak a diákoknak kellett folyamatosan teljesíteniük, hanem nekünk is talpon kellett maradni, hogy mi is a legjobban, legprecízebben álljunk helyt a közös siker érdekében. A munka mellett a szervező ország által lehetőségünk volt belelátni Thaiföld kultúrájába, természeti kincseibe és nevezetességeibe is: a 10 napos verseny során több alkalommal kirándulásra invitáltak minket, ahol lehetőségünk volt kikapcsolódni és ámulva figyelni az újdonságokat, az európai szemmel néhol nagyon furcsa kulturális sokszínűséget, a helyi életmódot és az embereket.

A 2017-es év versenye végül 4 Honorable Mention-nel, azaz négy dicsérettel zárult a magyarok számára, közel járva a bronz érem határához is. Összeségében azt mondhatjuk, hogy nagyon szépen együtt tartott és teljesített a csapat. Közülük 3-an még a következő évben is folytathatják a versenyzést, ők remek alapot fognak nyújtani a következő évi felkészítőkön, reményeink szerint érem esélyesekként folytathatják a megmérettetéseket.

Én továbbra is szívügyemen viselem a magyar diákolimpikonok sorsát. Számomra elmondhatatlanul sokat jelentett az, hogy diákolimpikon lehettem: segített abban, hogy az amatőr csillagász hobbiimból hivatás váljon, ezért is jöttem az ELTE Fizika alapszakára, ahol jelenleg csillagász szakirányon tanulok. A megszerzett tudást nemcsak az egyetemen kamatoztatom, hanem ennek segítségével kaptam állást az MTA CSFK Konkoly Intézetében is mint demonstrátor, aminek gyümölcse 2017 decemberében egy kari Csillagász TDK első helyezés lett már 3. féléves koromban. Azt szeretném, hogy más, csillagászat iránt komolyan érdeklődő, lelkes diákok is hasonlóan találják meg az útjukat, kiemelve azt, hogy itthon folytassák tanulmányaikat, hiszen itthon is vannak lehetőségek ahhoz, hogy sikeres kutató legyen az ember. Mivel Magyarországon nincs különálló csillagászati oktatás, ezért az ismeretterjesztés, a szakkörök, és maga a diákolimpia fontos részét képezi a csillagászat iránt érdeklődő diákok bevonzásának és a pályán történő elindításának. A jövőben ezt a munkát szeretném folytatni, remélve, hogy ezáltal hozzájárulhatok a diákok sikereihez, és hogy minél többen forduljanak a természettudományok, fizika és nem utolsósorban a csillagászat felé.

Kalup Csilla

* <https://www.csillagaszat.hu/hirek/asztroblog/igy-keszult-szalkan-a-magyar-csapat-a-2017-es-csillagaszati-diakolimpiara/>